

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

67. An quando mandatur causa Cardinali cum clausula, Appellatione remota, censeatur exclusa etiam appellatio iusta, Et notatur, quod case semel commissa Cardinali, & ab eo non decisa non committitur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Sup. hoc & contentio in vers. seq. Ille vero, huius Res. supra in tr. 2. lege do. Crinam Ref. 113. & signanter §. 2. & vide etiam alias Ref. & §§. eius adnot. omnium.

Sup. hoc infra in tr. 8. Ref. 10. §. Adeo. ad medium, à vers. Item magis.

9.66. num. 32. vbi sic ait. Priuatum carcerem exercens punitur pœna capitis, vt est text. in l. 1. C. de priuatis carcer. & aduerte quia ille, qui capit aliquem, & detinet, non ex iniusta causa, punitur pœna priuati carceris, etiam si illum detineat minori spatio 20. horarum. Ille verò qui alium capit ex iusta causa, potest illum detinere spatio 20. horarum, & ipsum captum iudici præsentare, & ita concludunt omnes DD. vt dicit Cauell. super 56. ritum Magna Curia, n. 2. Scias tamen quòd dispositio illius legis non habet locum in Cardinalibus S. R. E. nam hodie quilibet Cardinalis habet priuatum carcerem ad puniendos domesticos, & familiares suos. Et ita vsum obtinuisset testatur Manfredus in tr. de Card. cap. 8. priuileg. 19. Ita ille, & post illum Tuschus tom. 1. concl. 100. num. 52. Cucchus vbi infra num. 92. cui adde Zechium de Rep. Christiana tit. 3. de Cardin. num. 9. & ideo Barbosa de iure Eccles. lib. 1. cap. 4. num. 85. asserit Cardinales habere facultatem iudicandi priuatiuè quoad alios eorum familiares, & ita etiam docet Carolus de Grassis in tr. de effect. cler. effect. 1. n. 151. vbi sic ait, Familiares Cardinalium ex consuetudine remittuntur ad ipsos Cardinales, & ipsi Domini Cardinales sunt eorum iudices competentes. Ita ille. Et tandem Pereyra de manu Regia, tom. 2. c. 10. n. 13. & Carleualius, vir quidem doctus, de iudiciis, lib. 1. tit. 1. disp. 2. §. 6. sect. 6. n. 509. Vnde, vt docet Albanus de Card. quest. 42. priuileg. 15. & Laudens. de Card. quest. 17. Barbaria de Card. 9. 11. Gratianus in disceptat. tom. 2. cap. 341. n. 16. Bagnus de dignitatibus S. R. E. tr. 11. fol. 183. Cucchus in in iustit. can. lib. 2. tit. 4. num. 114. Manfredus de Card. decif. 140. Vicarius Papæ dictos familiares non iudicat, sed eos remittit suo Cardinali, & ideo non est audiendus Bonacina tom. 3. disp. 1. q. 16. punct. 3. n. 7. & Scaccia de ind. caus. & c. tom. 1. lib. 1. cap. 11. num. 22. qui hanc obseruantiam itegant. Nota etiam hic obiter cum Iacobatio de conciliis, lib. 1. fol. 38. col. 1. lit. B. posse Cardinales habere familiam armatam.

RESOL. LXV.

An Cardinales, si sint iudices reuocari possint? Et quid, si sit index delegatus, & etiam Legatus à latere? Et quid est dicendum, si sint iudices alterius Cardinalis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 30.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet, ex iusta causa, etiam si sit index delegatus. Ita Rolandus à Valle lib. 3. conf. 19. num. 17. vbi hoc etiam docet in Cardinali Legato à Latere. Parisius lib. 1. conf. 31. num. 98. Iacobus Lauer. de iudice suspecto cap. 2. num. 13. & 14. & Mandosius in praxi commiss. in 8. formula, ver. Auditoris Camera, ita testatur. Et hanc sententiam, præter Doctores citatos, docet etiam Glorifius resp. 11. num. 3. Zechius de Republ. Christi. tit. 3. de Card. n. 9. priuileg. 4. Laudens. de Card. q. 50. & Barbaria p. 2. quest. 3.

2. Verùm non desunt Doctores asserentes Cardinales non posse vt suspectos reuocari, & ita tenet Præpositus in cap. postremo, n. 8. ver. & ideo cum de Cardinalibus, extra de appell. post Innocentium, Ioannem Andream, & Hostiensem locis ibi per eum relatis, & ibi etiam Francus n. 15. & hanc sententiam docet etiam Decianus de probat. lib. 2. cap. 33. num. 15. & ex neotericis Guafinus in defen. 1. c. 19. n. 102. vbi sic ait. Cardinales non dantur suspecti, nisi essent iudices alterius Cardinalis. Sic ille. Vide etiam Scacciam de appell. q. 16. limit. 1. n. 17.

3. Sed si esset tenenda prima opinio, dicendum erit, quòd magna requiritur causa ad recusandum Cardinalem. Ita Manfredus de Cardinalibus decif. 151. & potentior, quàm in aliis. Ita Albanus de Cardinal. q. 42. Nam, vt obseruat ex cap. nouit. de appellat. Decius & ex cap. ad petitionem, de accusat. Hostien. & Butrius, & ex ipsis, Moneta de iudic. conferu. cap. 9. num. 21. Cardinales non ita facillè recusari possunt. Vide etiam Lancelotum in Templo iudic. lib. 2. c. 2. de Cardinalibus §. 3. n. 16. & Zoffonem in Pragm. & Antifato ver. 2. obseru. 2. n. 114.

RESOL. LXVI.

An liceat à sententia Cardinalium appellare? Et quid à sententia vnius Cardinalis? Et an à sententia Regis, & Præfatis, vel Præfecti non detur appellatio? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 36.

§. 1. **A**sferunt communiter Doctores, non posse appellari à sententia totius cœtus Cardinalium, secus autem à sententia vnius Cardinalis, nam ab illa datur appellatio. Ita docet Albanus de Cardin. qu. 42. priuileg. 3. Iacobatus de Concil. lib. 1. fol. 38. col. 2. lit. B. Manfredus de Cardinalibus in decif. 30. Intrigliolus singul. 130. num. 5. Laudens. de Cardin. quest. 66. & 67. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 4. quest. 20. Zechius de Republ. Eccles. tit. 3. de Cardinal. numero 9. priuileg. 4. & Lorichius in Thesau. ver. Cardinalis, §. 7. priuileg. 10. Cucchus in iust. canon. lib. 2. tit. 4. n. 61. & 62. & Cevallos de cognit. part. 2. quest. 131.

2. Sed non desinam hic adnotare pro dignitate Dominorum Cardinalium, quòd aliquis possit dicere neque à sententia vnius Cardinalis dari appellacionem, per textum iuncta glossa in l. 1. ff. de officio Prætoris, vbi textus ait, à sententia Præfecti appellari non licere, & subiungit glossa Cardinalem Præfecto æquiparari, ergo illa glossa sic ad textum relata hanc questionem in fauorem Cardinalium determinat, & reuera si Ruginellus tract. de appellat. §. 2. cap. 2. num. 35. Farinacius q. 101. limit. 14. numer. 72. Rolandus à Valle lib. 1. conf. 94. num. 1. & alij communiter asserunt, quòd à Præfecti prætorio sententia non appellatur, quare appellandum est à sententia Cardinalium, qui præfecto prætorio æquiparantur, vt docet Alex. in rubr. de appell. n. 39. ver. sed quid de Cardinalibus.

3. Imò si à sententia Regis non appellatur, vt obseruat Corsetus de præst. Regis p. 3. q. 22. n. 18. Farinacius vbi supra, & alij, neque à sententia Cardinalium videtur appellandum esse, quia Regibus æquiparantur, & ideo in cap. felicis, de pœn. in 6. inferentes iniuriam Cardinalibus tanquam rei læsæ Maiestatis puniuntur, imò Reges vocantur, vt obseruat Gonzales in regul. 8. anc. Cell. glossa 24. num. 14. Iason in l. centurio, ff. de vulgar. & pupill. substit. & alij, quos citat & sequitur Barbosa in collect. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 3. cap. 21. num. 5. & Bonacina in tr. de elect. Summi Pont. disp. 1. qu. 1. punct. 1. §. 2. n. 2. Sed, vt vetum fatear, prima opinio est communis.

RESOL. LXVII.

An quando mandatur causa Cardinali cum clausula appellatione remota, censetur exclusa etiam appellatio iusta? Et notatur, quòd causa semel commissæ Cardinali, & ab eo non decisa, non committitur alteri inferiori Cardinali

Cardinali propter eius reverentiam, &c. Ex part. 5. tr. 2. Ref. 371.

§. 1. **S**uppono in rescriptis dictam clausulam apponi potius, de stylo generali, quam de ministerio speciali, sonat enim potius in quamdam monitionem, videlicet ut non deferatur appellationi frustratoriae, quam quòd in aliquo deroget iuri communi unde talis clausula tollit solum friuolas, non autem legitimas appellationes. Ita Cenedus in *quæst. can. 9. 45. num. 43.* & Lancellot. *de arbent. part. 2. c. 12. limit. 8. n. 39. & 40.* & ideo ex Bartolo & Ripa docet Anton. Rippol. *variar. resol. cap. 2. de recus. omn. iudicium, num. 22.* quòd prohibita appellatione intelligitur solum de friuola, non autem de vera & reali. Hoc tamen supposito, & non obstante, respondeo ad quæstionem propositam affirmativè, & ita docet Farinacius in *fragmen. crim. part. 2. ver. index. nu. 963.* Tuschus *conclus. 400. num. 11.* Barbosa *claus. 9. num. 17.* Cucchus in *instr. canon. lib. 2. tit. 4. num. 103.* Zechius de *Republ. ca. Christiana, tit. 3. de Cardin. num. 9.* vbi sic ait. Quando Cardinali causa mandatur appellatione remota, non friuola tantum, sed quæcumque appellatio verita censetur iusta, vel iniusta. Ita ille, & ante illum Iacobatius de *Conciliis lib. 1. fol. 38. col. 1. lit. B.* Loricichus in *Thesaur. ver. Cardinalis §. 7. prinil. 9.* Manfredus de *Cardinal. decis. 156.* & Albanus de *Cardinal. quæst. 42. prinil. 4.* vbi sic ait. Clausula, *Appellatione remota*, in commissionibus apposta friuolas tantummodo appellationes reicere videtur, secus tamen est, quando in commissione Cardinali apposta esset.

2. Notandum est etiam, hic obiter pro præstantia Cardinalitatis dignitatis, quòd causa semel commissa Cardinali, & ab eo non decisa, non committitur alteri inferiori ad Cardinali, propter illius honorem. Ita Manfredus *vbi supra decis. 179.* & Iacobatius *loc. cit.* Item in signaturis, & iudiciis cum Papa eis causas delegat, non solere apponere clausulam, ut iustitiam faciant, sed tantum ut audiant & decident ne eis cum his verbis iniuria inferre videatur. Ita Zechius de *Republ. Christ. tit. 3. de Cardin. n. 9. prinil. 11.* Cucchus in *instr. can. lib. 2. tit. 4. num. 77.*

RESOL. LXVIII.

An Cardinales veniant in appellatione Clericorum, & in appellatione Curialium urbis Romane: Ex part. 5. tract. 2. Ref. 69.

§. 1. **R**espondeo in materia favorabili venire, Ita Duardus in *Bull. Cæne, lib. 2. can. 11. qu. 6. n. 11.* Alterius de *cenfuris, tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 3.* Trotr. de *vero & perfecto Clerico c. 7. n. 3.* Belletus in *disquis. Cleric. p. 1. tit. de discipl. Clericali, §. 2. n. 8.* Calderinus in *c. in nostra, de rescript.* Secus autem dicendum est in materia odiosa, nam tunc appellatione Clericorum minime Cardinales comprehendit tradit Iason. *vol. 4. conf. 117.* Ruinus *vol. 5. conf. 4. n. 6.* Cephalus *vol. 1. conf. 1. n. 40. 42. & seq. Gigas de pensio. 9. n. 7.* Romanus *conf. 498.* Ferrerus *lib. 2. conf. 315. n. 7.* & alij, quos citant & sequuntur amicissimi Sanctarellus & Barbosa, ille in *var. resol. p. 1. 9. 38. num. 13.* hic autem in *tract. de appell. verbor. & c. appellat. 5. n. 6.* Notandum est etiam hic Cardinales appellatione Curialium urbis Romane in favorabilibus contineri, secus autem in odiosis, & ita docet Manfredus de *Cardin. decis. 148.* Laudentis de *Cardin. quæst. 24.* & alij.

Tom. IX.

RESOL. LXIX.

An credendum sit Cardinali testanti de re aliqua, etiam sine iuramento?

Et notatur, quod assertioni Cardinalis confirmanti statutum de mandato speciali Sedis Apostolica creditur?

Et quid, si dicat factum esse à Papa viâ Vocis oraculo.

Et Cardinali se esse Legatum dicenti creditur circa ordinariam potestatem, etiam si literas Legationis non exhibeat. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 31.

§. 1. **N**egativam sententiam, quando agitur de præiudicio tertij, docet cum multis Doctores Gloritus *respon. 12. num. 84.* Barbosa in *decretum Gratiani part. 1. dist. 97. cap. 3. num. 1.* Riccius *part. 4. collect. 1459.* & Zechius de *Republ. Christiana tit. 3. de Cardin. 9.* Sed quidquid sit de iure, de consuetudine Romanæ Curie credendum esse Cardinali aliquid asserenti etiam in præiudicium tertij, testatur Decius in *c. constitutus, n. 9. de appellat.* Ancharanus in *Clem. 1. n. 1. & ibid. Bonifacius n. 53. de probat. & alij.* Vetum has sententias concordat & limitat Farinacius *9. 63. an. 58.* Tuschus *lit. C. concl. 103.* & Mascardus *conf. 140. & 269.* & ideo in casu contingenti vide illos. Nec etiam deseras videre Decisionem Rotæ coram R. P. D. Damasceno die 5. Martij 1618. apud posthumas Farinacij *tom. 2. decis. 630.* & coram Seraphino die 15. Octobris 1571. *tom. 1. decis. 142.* & *decis. 133. p. 1. n. 1. & decis. 293. n. 1. & p. 2. diuictorum Auditorum.*

2. Nota tamen quòd Laudensis *tr. de Card. 9. 56.* docet quòd creditur testimonio Cardinalium sine iuramento, & Manfredus de *Cardinal. decis. 158.* firmat credendum Cardinali de eo, quod dicit factum à Papa viâ vocis oraculo, etiam si agatur de præiudicio tertij. Ita Puteus *lib. 1. decis. 2.* Caputaquen, *p. 1. decis. 95.* Riccius in *collect. part. 4. collect. 1459.* Lapus *allegat. 33. n. 4.* & alij cum Germonio de *sacra immunit. lib. 3. c. 6. n. 43.*

3. Nota etiam quòd assertioni Cardinalis confirmanti statutum de speciali mandato Sedis Apostolicæ creditur. Ita sacra Rota die 15. April. 1611. coram Manzanedo apud Farinacium *p. 2. decis. 339. num. 1.* & Cardinali asserenti se esse Legatum creditur circa ordinariam potestatem, etiam si literas legationis non exhibeat, ut tradunt Doctores, quos citat & sequitur Barbosa *collect. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 15. num. 5.*

RESOL. LXX.

Quam fidem faciat Cardinalis deponens de facto proprio, vel ad favorem sui familiaris: Ex p. 5. tr. 2. Ref. 93.

§. 1. **R**espondeo quòd Cardinalis deponens in facto proprio facit plusquam semiplenam probationem. Ita sacra Rota die 29. Jan. 1601. coram Illustrissimo Domino meo Coccino, litteris & virtute Vrbi & Orbi noto *decis. 19. n. 1.* Respondeo secundò quòd attestatio Cardinalis ad favorem sui familiaris, quamvis non plenè probet, facit tamen magnum adminiculum. Ita etiam sacra Rota die 11. Martij 1615. coram eodem Coccino apud Farinacium *tom. 4. decis. 536. n. 9.* & apud Ludouisium *decis. 166. num. 11.* vbi etiam docet, quòd ad effectum iustificationis plenè probat, quicquid sit ad effectum reservationis. Notandum est etiam hic quòd fides simplex extrajudicialis & sine iuramento facta per Cardinalem,

L 1 3 licet

Super hoc præiudicio in tom. 1. tr. 5. Ref. 20. §. Nec obstat. ad lin. 4.